

Systemy wbudowane

Witold Kozłowski

https://std2.phys.uni.lodz.pl/mikroprocesory/

Systemy wbudowane

Kierunek: Informatyka PRACOWNIA DYDAKTYCZNA

Uwaga !!!

Proszę o wyłączenie telefonów komórkowych

na wykładzie i laboratorium

Systemy wbudowane

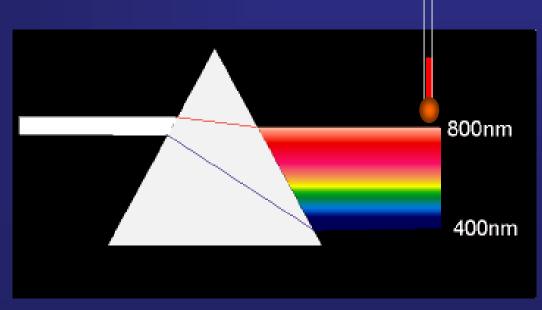
Kierunek: Informatyka PRACOWNIA DYDAKTYCZNA

Wykład 10.

Nadawanie i odbiór sygnałów w podczerwieni

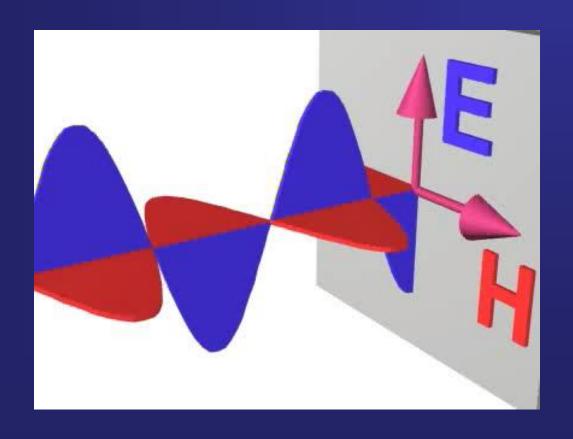
Historia

W 1800 r. fizyk William Herschel umieścił termometr rtęciowy w widmie optycznym uzyskanym z pryzmatu. Eksperyment ten pozwolił mu zmierzyć ilość energii cieplnej przenoszonej przez poszczególne kolory światła. Ku jego zaskoczeniu okazało się, że termometr najbardziej rozgrzewa się, gdy znajdzie się na nieoświetlonym polu poniżej czerwonego koloru. Doszedł do wniosku, iż istnieje niewidzialne dla oka promieniowanie "podczerwone", które transmituje ciepło w postaci niewidocznej fali świetlnej.

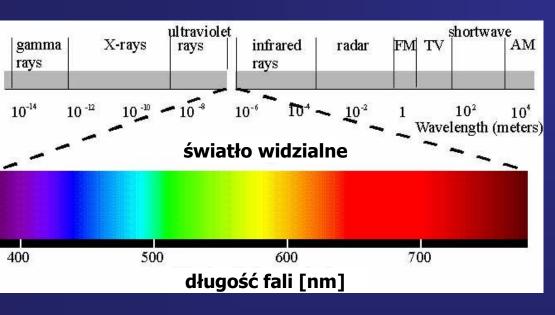
Promieniowanie podczerwone

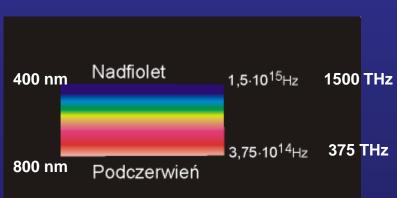
Promieniowanie elektromagnetyczne to inaczej zmienne pole elektryczne i magnetyczne wzajemnie prostopadłe oraz prostopadłe do kierunku rozchodzenia się fali.

Promieniowanie podczerwone

Docierają do nas praktycznie wszelkie możliwe częstotliwości czyli długości fal, zarówno ze Słońca jak i z kosmosu. Nasz zmysł wzroku reaguje tylko na promieniowanie z zakresu 400-800nm czyli promieniowanie, które nazywamy światłem i do którego czasami dodajemy słowo widzialne co oznacza, że mamy do czynienia ze światłem widzialnym.

Promieniowania z zakresu poniżej 400nm wzrokowo nie widzimy. Podobnie jak nie zobaczymy promieniowania z zakresu powyżej 800nm co wcale nie oznacza, że takiego promieniowania nie ma. To, że jest coś poniżej 400 i powyżej 800nm wyczuwamy intuicyjnie. Aby się o tym przekonać spójrzmy na promieniowanie podczerwone przy użyciu kamery.

Zastosowania

- · noktowizja czynna i bierna,
- odczyt płyt CD laserem o długościach 650-790 nm,
- pomiar odległości dalmierze podczerwone w zakresie 0,25-1,5 m), skanery laserowe pracujące w zakresie do 80 m,
- przekaz danych w światłowodzie przepustowość kanału powyżej 1 Gb/s,
- przekaz danych w powietrzu, zdalne sterowanie z pilota,
- komunikacja w standardzie IrDA.
- promienniki podczerwieni stosowane w niektórych typach saun lub do ogrzewania wnętrz,
- Spektroskopia IR.

Zdalne sterowanie urządzeń

Pierwsze urządzenia wykorzystujące systemy zdalnego sterowania stosowane były głównie do celów wojskowych. Już w czasie I wojny światowej niemiecka marynarka używała łodzi motorowych sterowanych zdalnie drogą radiową.

Pod koniec lat 40 ubiegłego wieku w Stanach Zjednoczonych wynaleziono urządzenie do automatycznego otwierania drzwi garażowych.

W 1950 roku firma Zenit opracowała pierwsze zdalne sterowanie odbiornika telewizyjnego nazwane "Lazy Bones", które wymagało połączenia nadajnika (pilota) z odbiornikiem za pomocą długiego przewodu.

Zdalne sterowanie urządzeń

W 1955 roku jeden z inżynierów firmy Zenith opracował urządzenie o nazwie Flashmatic, które było pierwszym bezprzewodowym układem zdalnego sterowania wprowadzonym do produkcji seryjnej.

Systemy transmisji w podczerwieni

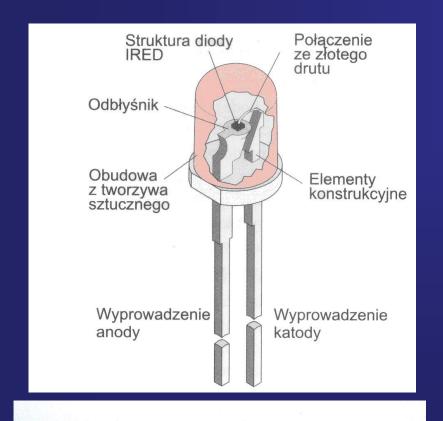
Pod koniec 1956 roku rozpoczęto produkcje seryjną ultradźwiękowego układu zdalnego sterowania opracowanego przez Roberta Adlera pracującego dla firmy Zenith. (przez kilka lat - ponad 9 milionów telewizorów wyposażonych w ultradźwiękowe zdalne sterowanie).

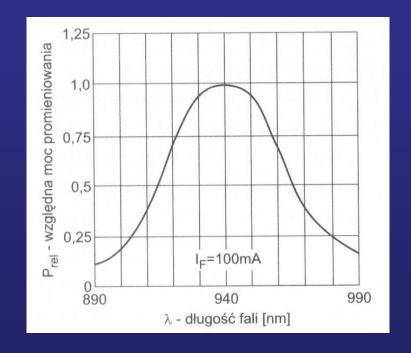
W 1981 po raz pierwszy pojawiły się układy zdalnego sterowania wykorzystujące jako medium transmisyjne światło podczerwone.

Emitery podczerwieni

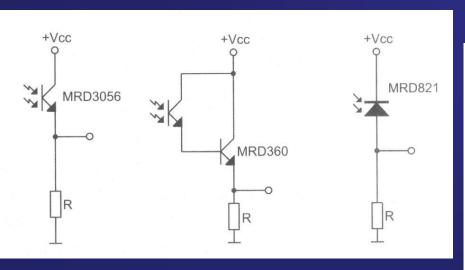
Najczęściej stosowanymi emiterami promieniowania podczerwonego są diody LED (*Light Emitting Diode*). Diody emitujące światło podczerwone zwane diodami IRED (*Infra Red Emitting Diode*) wykonuje się z arsenku galu (GaAs)

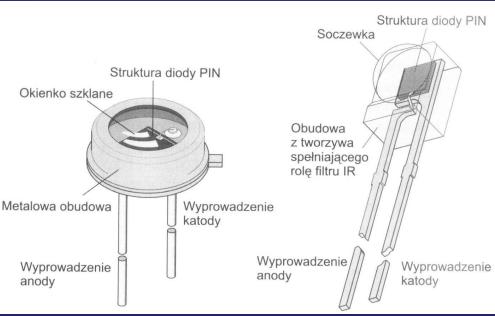

Detektory podczerwieni

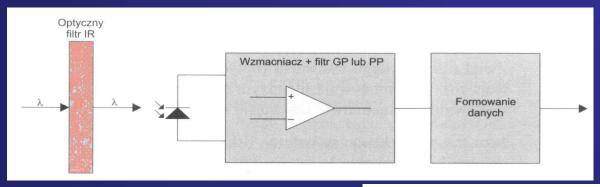
Do podstawowych detektorów podczerwieni zaliczamy <u>fototranzystory</u> i <u>fotodiody</u> We wszystkich tych elementach półprzewodnikowych pod wpływem strumienia fotonów padających na złącze, generowane są pary elektron – dziura. Pojawienie się tych ładunków w złączu dołączonym do zewnętrznego źródła zasilania powoduje przepływ prądu elektrycznego – fotoprądu.

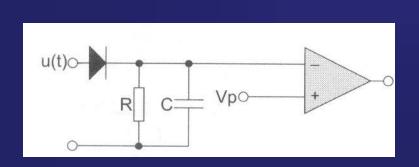

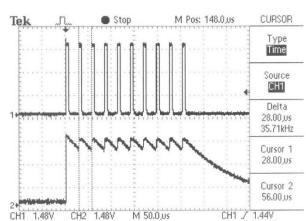

Odbiór podczerwieni demodulatory

Do głównych źródeł emitujących promieniowanie podczerwone o charakterze stałym w czasie można zaliczyć promieniowanie słoneczne oraz standardowe żarówki z włókna wolframowego. Źródła tego typu stanowią zakłócenia, które wymuszają przepływ prądu stałego w detektorze. Aby wyeliminować tego typu zakłócenia stosuje się specjalne filtry optyczne oraz odpowiedni sposób modulacji nadawanego sygnału.

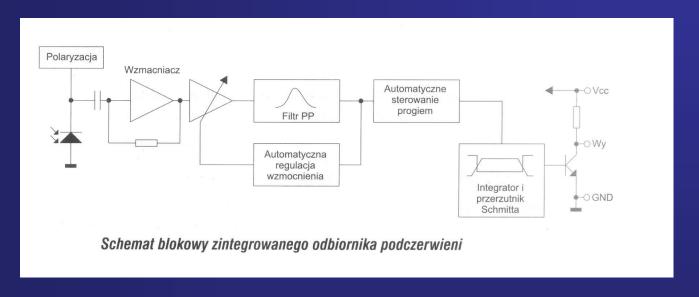

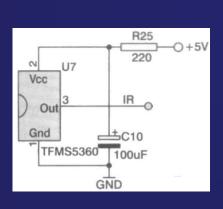

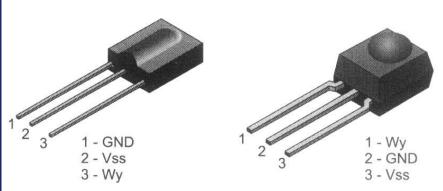
Przebieg napięcia na kondensatorze C w zależności od sygnału na wejściu detektora

Zintegrowane odbiorniki podczerwieni

Z praktycznego punktu widzenia, najbardziej atrakcyjnym rozwiązaniem obornika podczerwieni byłby taki układ, który nie wymagałby dołączenia żadnych elementów zewnętrznych i przy tym odznaczał się dobrymi parametrami. Takie układy na szczęście istnieją i są dostępne na rynku.

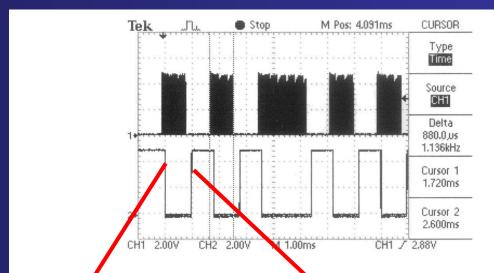

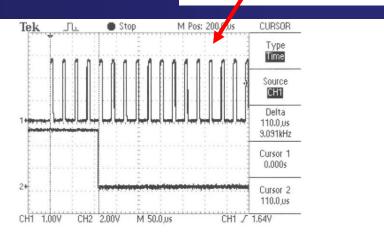

Zintegrowane odbiorniki podczerwieni

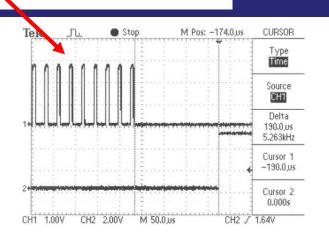
Odpowiedź odbiornika jest opóźniona o około 110us od chwili pojawienia się fali nośnej 36kHz (na wyjściu odbiornika sygnału pojawia się dopiero przy piątym impulsie fali nośnej) i około 190us od momentu zakończenia nadawania fali nośnej

Odpowiedź odbiornika TSOP1736 na pobudzenie zmodulowanym sygnatem podczerwieni o częstotliwości nośnej 36 khz

Opóźnienie odpowiedzi odbiornika TSOP1736 – pojawienie się fali nośnej

Opóźnienie odpowiedzi odbiornika TSOP1736 – koniec fali nośnej

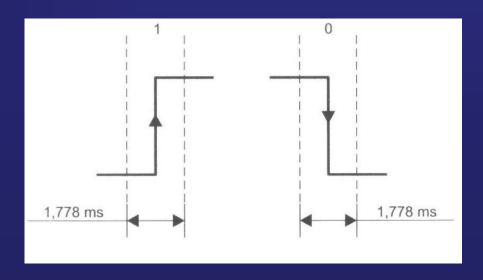
Standardy kodowania sygnałów zdalnego sterowania

- Protokół RC5
- Protokół RC6
- Protokół Sony
- Protokół NEC
- Protokół RECS80
- Protokół Denon
- Protokół Nokia NRC17
- Protokół Motorola
- Protokół Daewoo
- Protokół ITT
- inne

Wiele urządzeń audio-video jest wyposażonych w system zdalnego sterowania pracujący w podczerwieni. Dość duża grupa tego typu urządzeń (szczególnie produkowanych przez europejskie firmy) używa transmisji w kodzie RC5.

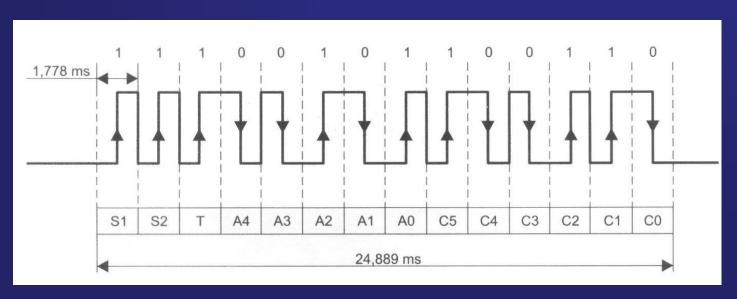
Czas trwania bitu w przypadku protokołu RC5 jest stały i wynosi 1,778 ms. Bit o wartości logicznej "1" definiowany jest jako zmiana poziomu sygnału z niskiego na wysoki (zbocze narastające) w połowie czasu trwania bitu. Analogicznie bit o wartości logicznej "0" definiowany jest jako zmiana poziomu sygnału z wysokiego na niski.

Inaczej można też powiedzieć, że jedynka logiczna kodowana jest jako kolejno: przerwa o czasie trwania równym połowie czasu trwania bitu, czyli 889 us i impulsu o identycznym czasie trwania.

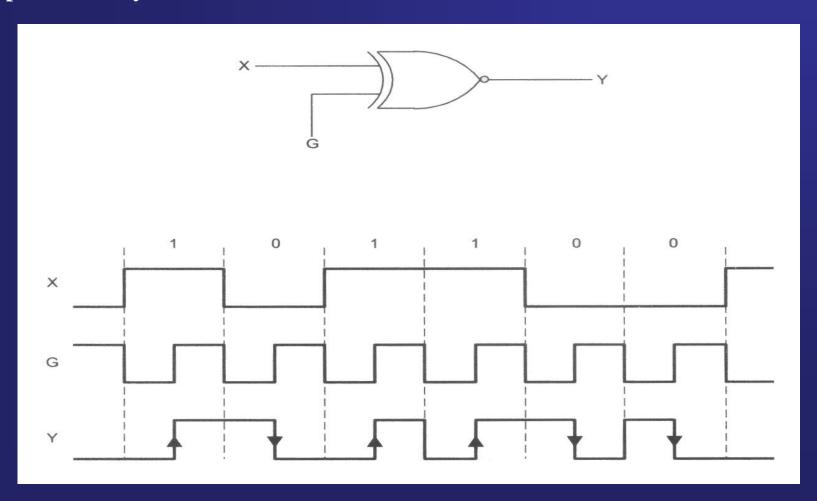
Nadajniki pracujące według standardu RC5 transmitują 14-bitowe słowa danych, kodowane w formacie bi-phase, zwanym także kodem Manchester.

Pierwsze dwa bity słowa są zawsze jedynkami i tworzą razem sygnał startu. Następny bit jest bitem kontrolnym (toggle bit), zmienianym w kolejnych nadawanych słowach, gdy użytkownik przytrzyma klawisz pilota – umożliwia to powtarzanie komend. Kolejne 5 bitów reprezentuje adres urządzenia, które ma być właściwym odbiornikiem transmisji. Dla przykładu: odbiorniki telewizyjne maja zazwyczaj adres 0, a magnetowidy adres 5. Ostatnie 6 bitów reprezentuje jedną z 64 możliwych komend.

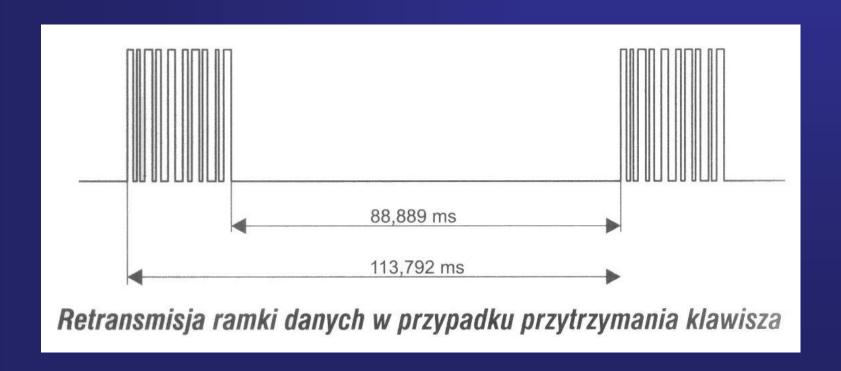

Jako element kodujący można wykorzystać zwykłą bramkę ExNOR.

Do wejścia G bramki doprowadzono przebieg prostokątny o współczynniku wypełnienia 0.5 i okresie równym czasowi trwania bitu kodowanego w standardzie RC5 równym 1,778 ms. Do drugiego wejścia bramki X jest doprowadzony sygnał przeznaczony do zakodowania.

Całkowity czas trwania przesyłanej ramki danych wynosi 24,889 ms. W przypadku kiedy w pilocie zdalnego sterowania przytrzymano dłużej jeden z klawiszy, wówczas przesyłane są kolejno po sobie identyczne ramki danych w odległości odpowiadającej czasowi trwania 50 bitów, czyli 88,889 ms.

W tabelach przedstawiono przykładowe, najczęściej spotykane wartości adresów RC5 przypisanych do poszczególnych urządzeń oraz również przykładowe kody poleceń. Protokół oprócz firmy Philips stosują również: Loewe, Grundig, Marantz

Najczęściej spotykane adresy urządzeń w systemie RC5

Adres RC5 [hex]	Urządzenie
00	TV 1
01	TV 2
02	Teletekst
03	Video
05	VCR 1
06	VCR 2
07	do celów eksperymentalnych
08	Tuner Sat 1
09	Kamera
0A	Tuner Sat 2
0D	Camcorder
10	Przedwzmacniacz 1
11	Tuner
12	Magnetofon 1
13	Przedwzmacniacz 2
14	Odtwarzacz CD
16	Tuner Sat
17	Magnetofon 2

Najczęściej spotykane kody poleceń RC5

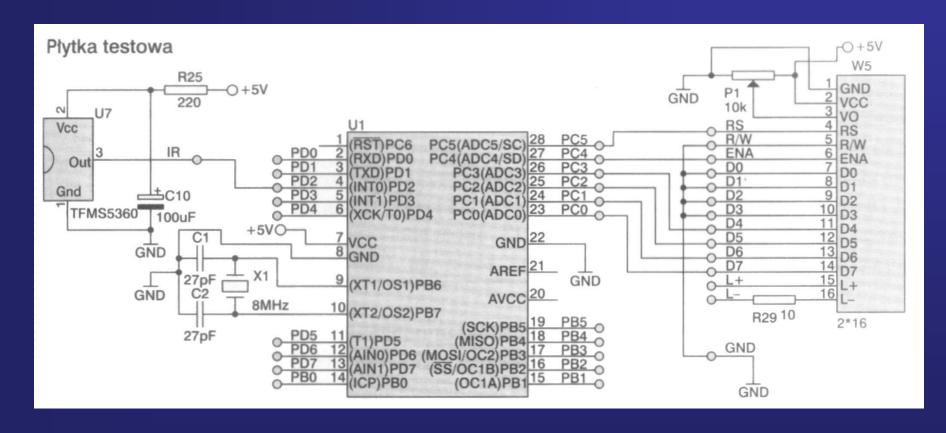
Kod nolecenia RC5 [hex]

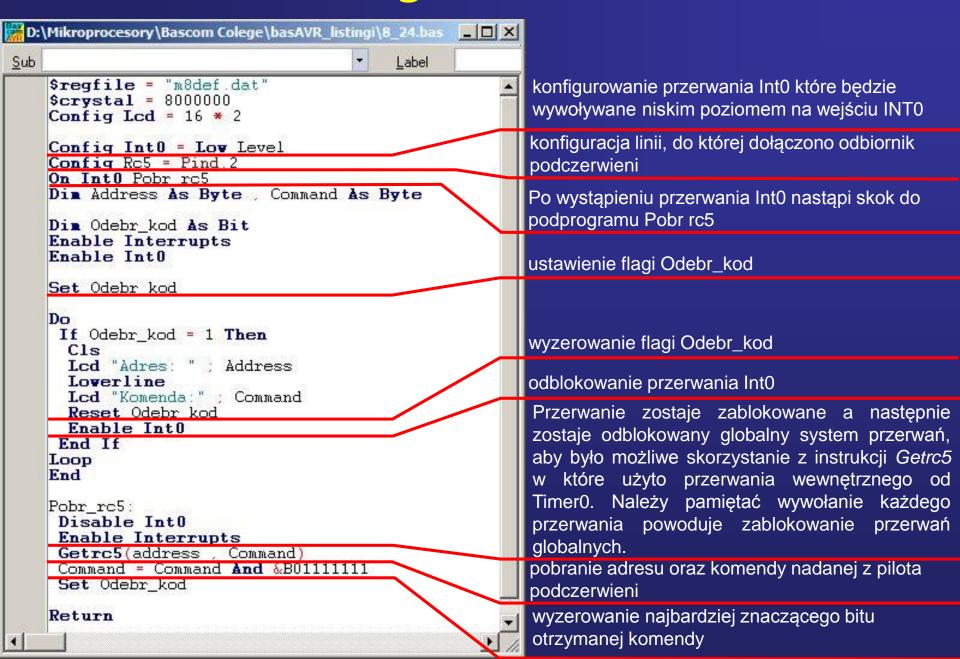
Kon holecellia Hos [liex]	Polecenie
0009	Cyfry 09
0C	Gotowość
0D	Wyciszanie
0E	Ustawienia podstawowe
10	Głośność +
11	Głośność –
12	Jaskrawosć +
13	Jaskrawość –
14	Nasycenie +
15	Nasycenie –
16	Tony niskie +
17	Tony niskie –
18	Tony wysokie +
19	Tony wysokie –
1A	Balans P
1B	Balans L
32	Przewijanie przód
34	Przewijanie tył
35	Odtwarzanie
36	Stop
38	Nagrywanie

Polecenie

Program odbioru kodów RC5 w przerwaniu IntO

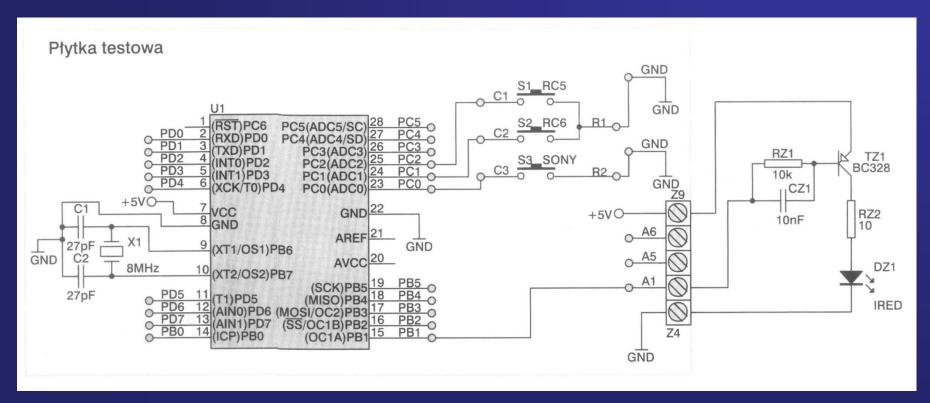
Schemat dołączenia do mikrokontrolera odbiornika podczerwieni

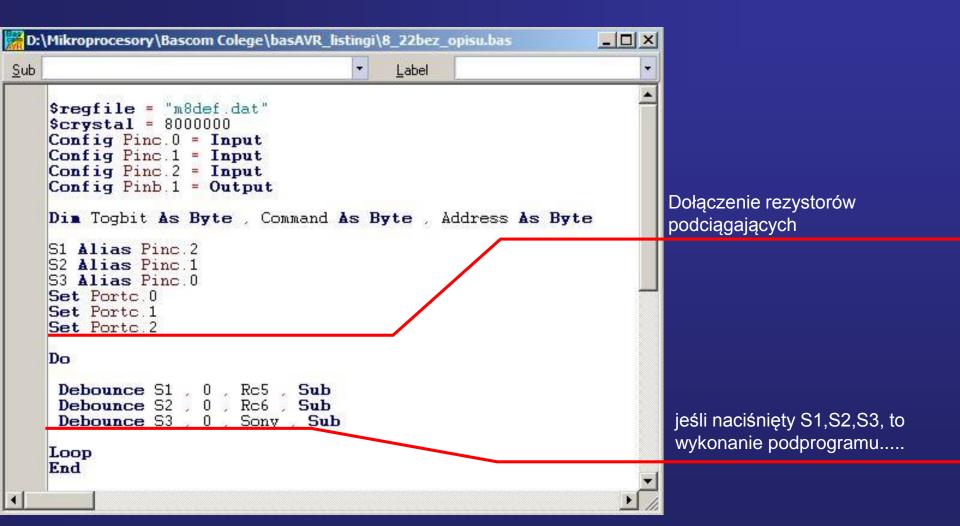

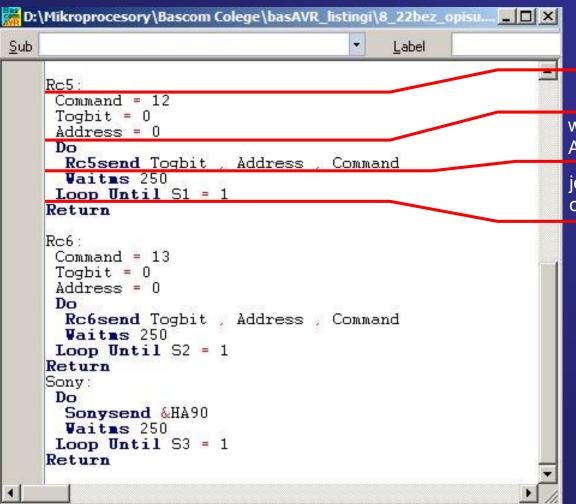
Nadawanie sygnałów w podczerwieni w standardzie RC5, RC6 oraz Sony

Schemat dołączenia do mikrokontrolera nadajnika podczerwieni

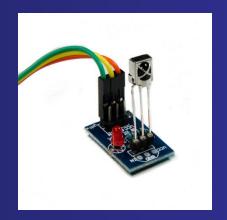
podprogram Rc5

dane do wysłania wysłanie kodu RC5 zapisanego w zmiennych Address oraz Command

jeśli S1 = 1, (przycisk zwolniony) to opuszczenie pętli

Program odbioru kodów NEC w przerwaniu IntO

Odbiornik

VS1838 pracuje na częstotliwości nośnej **38,0kHz**, i może być zasilany w przedziale **2,2 do 6,0V**. Pobór prądu **0,4mA**. Kąt pracy **45°** i odbiór z odległości typowo **20m**. Temperatura pracy od **-20 do +85** °C.

Nadajnik IR NEC

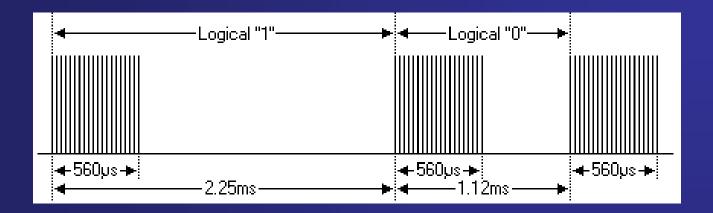

Standard NEC

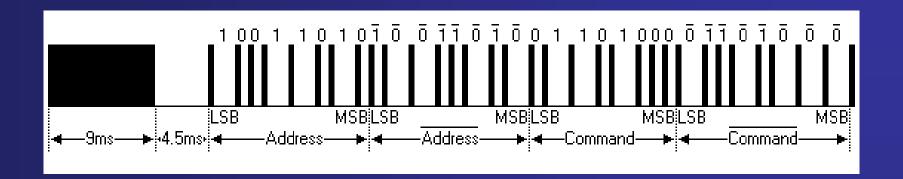
Specyfikacja standardu:

- •8 bitów adresu i 8 bitów polecenia
- Adres i polecenia przekazywane są dwa razy dla niezawodności
- Modulacja długości impulsów
- Częstotliwość nośnej 38kHz
- •Czas trwania bitu 1.125ms lub 2.25ms

Protokół NEC umożliwia kontrolę ponad 256 różnych urządzeń z 256 różnymi poleceniami na urządzeniu.

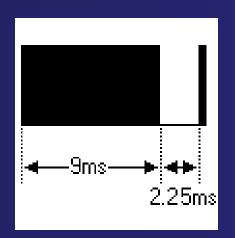

Jak widać na obrazku, protokół NEC wykorzystuje kodowania odległości impulsów bitów. Każdy impuls o długości 560µs jest serią nośnej 38kHz (ok. 21 cykli). Logiczna "1" trwa 2.25ms transmisji, gdy logiczne "0" jest tylko połowa tego czasu, jako 1.125ms.

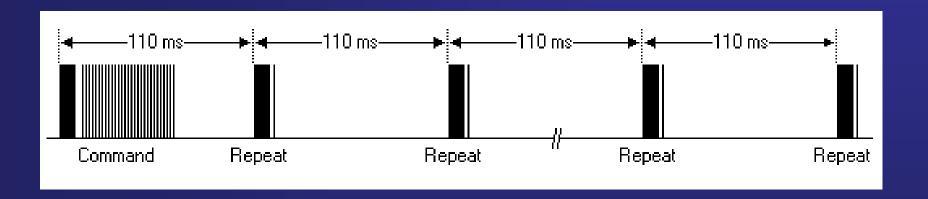

Nadawanie jest rozpoczynane przez impuls AGC trwający 9ms, który był używany do ustawienia wzmocnienia we wcześniejszych odbiornikach podczerwieni. Następnie przez 4,5ms jest przerwa, później zaczyna być odbierany adres i numer rozkazu. Nadawane słowa mogą mieć różną zawartość w zależności od tego czy przycisk jest przytrzymany czy naciśnięty. Każda pierwsza wiadomość zawiera 32 bity z czego (w kolejności odbierania) pierwszy bajt zawiera adres, drugi identyczny adres w postaci zanegowanej, trzeci bajt zawiera numer kodu/rozkazu, a czwarty ten sam kod w postaci zanegowanej.

Powtórzone dane w formie zanegowanej, można użyć do weryfikacji poprawności odebranych bitów. Całkowity czas transmisji jest stały!

Przy trzymanym przycisku, każda kolejna wiadomość zawiera tylko impuls wstępny i jeden pojedynczy impulsu stopu wskazujący klucz powtórzeń. Jest to kontynuowane tak długo, jak długo klawisz jest przytrzymywany

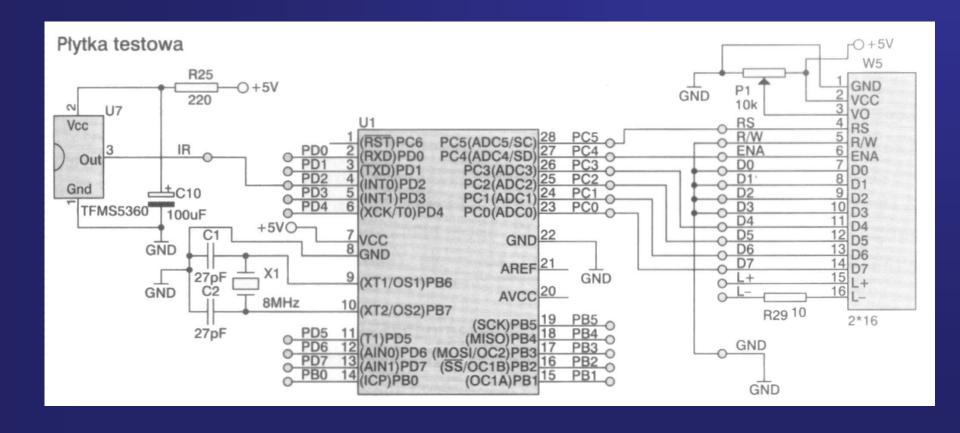
Jak już wiemy, gdy określony przycisk nie jest krótko naciśnięty, tylko przytrzymany, adres i rozkaz nie są już nadawane. W takim przypadku nadawany jest rozkaz powtórzenia. Trwa to dopóki dopóty klawisz jest wciśnięty. Ten rozkaz to po prostu 9ms impuls AGC a następnie przerwa 2.25ms i seria nośnej trwająca 560µs powtarzane co 110ms, do czasu puszczenia przycisku w nadajniku

Protokół NEC stał się tak popularny, że szybko wszystkie możliwe adresy zostały wykorzystane i zarezerwowane dla poszczególnych urządzeń. Poświęcając redundancję adresu, rozszerzono zakres z 256 możliwych do około 65000 różnych adresów. Zrezygnowano z zanegowanego powtórzenia adresu. W ten sposób zakres został wydłużony z 8 bitów do 16 bitów bez zmiany innych właściwości protokołu.

Rozszerzając zakres adresu w ten sposób całkowity czas komunikatu <u>nie jest już stały</u>. Jest teraz zależny od ogólnej liczby **1** i **0** w komunikacie.

Przy dekodowaniu nieznanego adresu należy dokładnie zbadać, czy nie zastosowano protokołu rozszerzonego przez porównanie odebranego adresu z adresem zanegowanym. Sprawdzenie chyba najprościej wykonać przez dodanie tych wartości, w przypadku zgodności wynik powinien wynieść 255.

Schemat dołączenia do mikrokontrolera odbiornika podczerwieni

Program 25 - odbiór NEC

```
- - X
D:\testy\IR\NEC\NEC.bas
                                       Label
Sub
      2 $regfile = "m8def.dat"
      3 $crvstal = 8000000
      4 Shwstack = 36
      5 $systack = 36
      6 $framesize = 40
      7 Config Lcd = 16 * 2
                                                                      'konfiguracja typu wyświetlacza
               'LCD
      9 Config Ledpin = Pin , Db4 = PORTC.3 , Db5 = PORTC.2 , Db6 = PORTC.1 , Db7 = PORTC.0 , E = PORTC.4 , Rs = PORTC.5
     11 Locate 1 4
    12 Lcd "NEC DECODER"
    13 Locate 2 , 4
     14 Lcd "BASCOM-AVR"
    15 Vait 1
     16
     17 Config Timer0 = Timer , Prescale = 256
                                                                      '8000000/256=31250 Hz
     18 Config Int0 = Falling
                                                                     'Interruption on Falling
     19 Stop Timer0
     20 Enable Timer0
     21 Enable Int0
     22 Enable Interrupts
     23 On TimerO Tikers
                                                                     work on timer
     24 On Int0 Infrared
                                                                     'work on interruption
     25 Dim Got As Bit
     26 Din Tik As Word
                                                                      'counter of teaks of timer
     27 Dim Byt As Byte
                                                                      'counter accepted bit
     28 Dim Repeat_flag As Bit
                                                                      'flag of repetition
     29 Dim Start_flag As Bit
                                                                      'flag of start condition
                                                                      'direct byte of address
     30 Dim Address 1 As Byte
     31 Dim Command_1 As Byte
                                                                      'direct byte of command
     32 Dim Address_0 As Byte
33 Dim Command_0 As Byte
                                                                      'indirect byte of address
                                                                      'indirect byte of command
     34 Dim Summa As Word
     35 Dim Address nec As Byte . Command nec As Byte
     36 Cursor Off
                                                                      'Switch Off cursor
     38
     39 Do
                                                                     'Main cycle
     40 If Got = 1 Then
     41 Cls
     42
          Locate 1 , 1
          Lcd "ADDRESS " ; Address nec
     43
     44
          Locate 2 , 1
          Lcd "COMMAND " ; Command nec
     45
                                                                     'Lcd ADDRESS and COMMAND
     46
          Reset Got
     47 End If
     48 Vaitas 10
                                                                     'Delay 10 en
     49 Loop
     50 End
                                                                     'End of main cycle
```

```
D:\testy\IR\NEC\NEC.bas
                                                                                                                           - D X

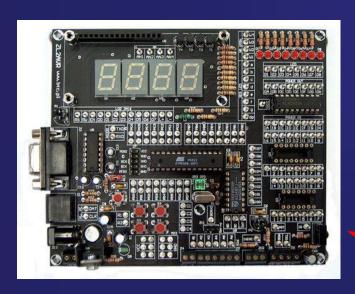
▼ Label

Sub
    108
           If Byt >= 25 Then
    109
    110
              Shift Command_0 , Left
    111
              Command 0 = Command 0 + 1
    112
           End If
    113
         End If
    114
            If Tik >= 10 And Tik < 22 And Start_flag = 1 Then
                                                                        'if has happenned from 10 before 21 teaks - have taken "0"
   115
            Incr Byt
            If Byt < 9 Then
    116
    117
              Shift Address 1 , Left
    118
            End If
    119
            If Byt >= 9 And Byt < 17 Then
    120
   121
              Shift Address_0 , Left
            End If
    122
   123
            If Byt >= 17 And Byt < 25 Then
    124
    125
               Shift Command_1 , Left
   126
            End If
    127
    128
           If Byt >= 25 Then
    129
              Shift Command_0 , Left
            End If
    130
    131
        End If
    132
    133
        Tik = 0
   134
    135
        If Byt = 32 Then
    136
           Address_nec = Address_1
    137
           Command_nec = Command_1
    138
           Set Got
    139
           Address_1 = 255
    140
           Command 1 = 255
    141
           Byt = 0
    142
           Repeat flag = 0
           Start_flag = 0
    143
    144
           Stop Timer0
    145
        End If
    146
           Return
    147
    148
```

Zadanie specjalne !!!

Przesłać dane z jednego układu do drugiego używając transmisji w podczerwieni.

Podział na dwie grupy jedna nadaje druga odbiera sygnał.

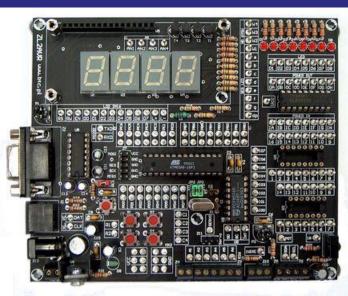

Zadanie specjalne !!!

Sterowanie min robotem ARMS1 do walk sumo.

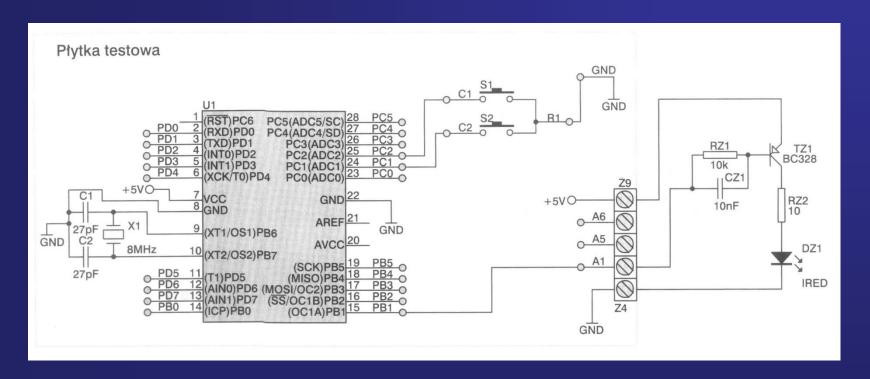
Program 25

Nadawanie sygnałów w podczerwieni kod własny

nadawca

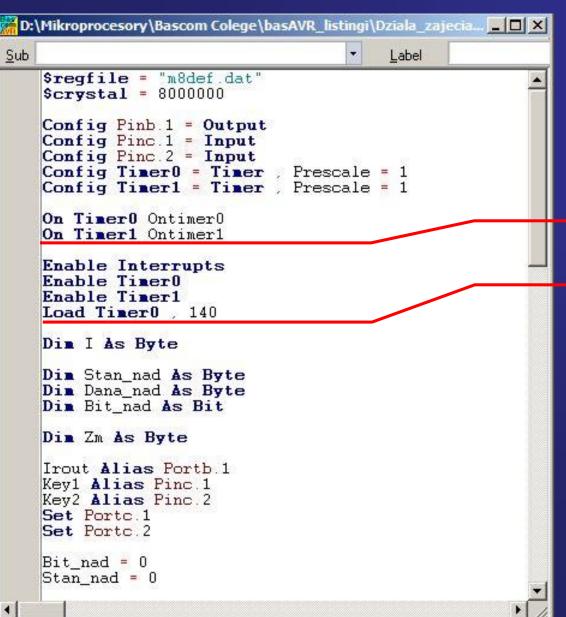
Program 25

Schemat dołączenia do mikrokontrolera nadajnika podczerwieni oraz przycisków

Program 25 - nadawca

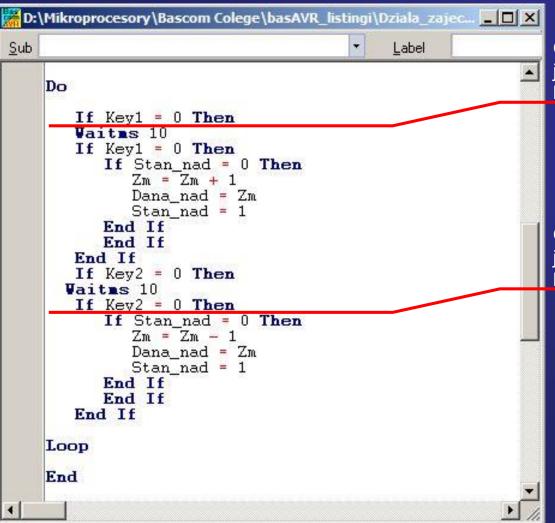

Timer0 generuje fale nośna dla sygnały podczerwieni.

Timer1 odmierza czas trwania "0" i "1" logicznej 8.192 ms

Wpisanie 140 do licznika, przerwanie jest generowane co 17.5 us – około 57kHz

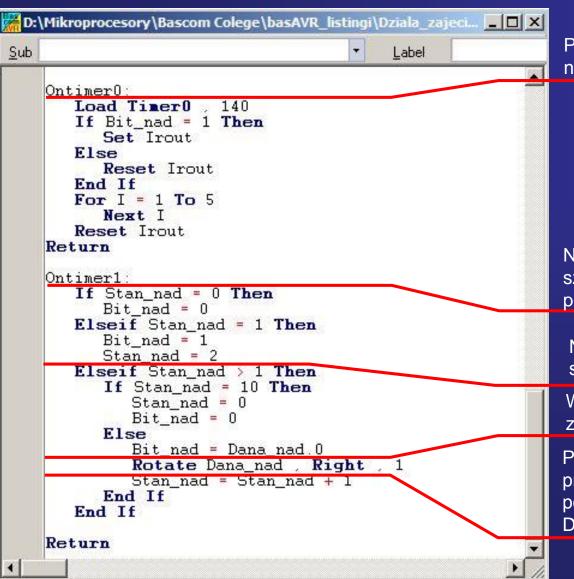
Program 25 - nadawca

Obsługa przycisku S1 zwiększanie zmiennej o jeden w czasie naciśnięcia przycisku ale tylko kiedy nie jest nadawany sygnał w podczerwieni

Obsługa przycisku S2 zmniejszanie zmiennej o jeden w czasie naciśnięcia przycisku ale tylko kiedy nie jest nadawany sygnał w podczerwieni

Program 25 - nadawca

Przerwanie od Timera0 generujące fale nośna na wyjściu portu PB1

Nadawanie 8 bitów danej w sposób szeregowy odmierzanie czasu trwania 1 lub 0 przez Timer1

Nadanie jedynki na samym początku jako bity startu transmisji a 0 na końcu jako bit stopu

Wpisanie do nadawanego bitu bitu z pozycji 0 z zmiennej Dana nad

Przesuwanie bitów w zmiennej Dane_nad w prawo po to aby w następnej przerwaniu na pozycji 0 znajdowały się kolejne bity zmiennej Dane nad

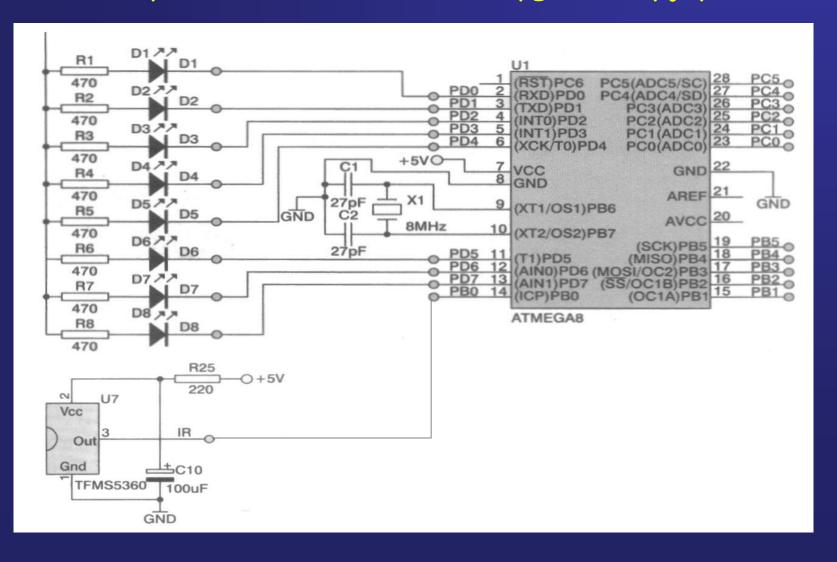
Program 25a

Odbiór sygnałów w podczerwieni kod własny

odbiorca

Program 25 - odbiorca

Schemat dołączenia do mikrokontrolera odbiornika podczerwieni oraz diod sygnalizacyjnych


```
D:\Mikroprocesory\Bascom Colege\basAVR listingi\Dziala zajecia\ird
Sub
                                       Label
   $reqfile = "m8def.dat"
    $crystal = 8000000
   Config Portd = Output
   Config Pinb.0 = Input
   Config Timer | Frescale = 1
   On Timer1 Ontimer1
   Enable Interrupts
   Enable Timer1
   Dim Stan_odb As Byte
   Dim Dana odb As Byte
   Bit odb Alias Pinb.0
   Stan odb = 0
   Do
   Loop
   End
   Ontimer1:
      If Stan odb = 0 Then
         If Bit odb = 0 Then
        Stan odb = 1
         End If
      Elseif Stan odb > 0 Then
         If Stan odb = 8 Then
            Dana_odb.7 = Not Bit odb
            Stan odb = 0
            Portd = Not Dana odb
         Else
            Dana_odb.7 = Not Bit_odb
            Rotate Dana odb Right 1
            Stan odb = Stan odb + 1
         End If
      End If
   Return
```

Program 25a odbiorca

Przypisanie zmiennej bitowej portu PB0

jeśli przycisk naciśniety w nadajniku, wysłany zostaje bit startu po stronie odbiorczej pojawia się na wej. PB0 wartości 0 zaczynamy czytać kolejne przesyłane bity

jeżeli odebrany jest 8 bit transmisji wpisany jest na 7 pozycje odebranej danej

Wysłanie odczytanej dane na port D

Zapisywanie kolejnych bitów zmiennej dana_odb wpisywanie odebranego bitu na pozycji 7 w zmiennej dana_odb a następnie przesuwanie bitów tej zmiennej w prawo do pozycji 0 ponieważ dana jest transmitowana od najmłodszego bitu do najstarszego